

LUNDS UNIVERSITET
Humanistiska och teologiska fakulteterna

„Panik erzeugt Trotz-Panik“

En komparativ diskursanalys av Fridays for Future i svensk och tysk media

Judit Olofsson
Vårterminen 2019
Handledare: Tomas Sniegon
C-uppsats i Europastudier med humanistisk profil

Abstract

This study is centred around Fridays for Future, a youth movement which has rippled across the world from its first sparks in the fall of 2018 to the spring of 2019, and has given rise to countless pieces about the movement in both traditional and social media. According to critical discourse theory, the discourses that we read in the media both affect us and how we see things, but the context in which it is created also affects the discourse itself. The aim of this study is to examine four newspapers, two Swedish and two German, using critical discourse analysis in order to see what differences there are between them and whether there are two specific national discourses about Fridays for Future or if there are transnational ideological discourses at hand. The methodological tools used in this study are based on the work of Fairclough, van Leeuwen and Denk.

The conclusions of this study are that there are, indeed, two separate national discourses about Fridays for Future and that the ideological similarities found are not sufficient for them to be a distinct discourse. In the Swedish discourse, there is a greater focus on Greta Thunberg than in the German discourse and the perspective is rather broad, mentioning the international movement and other countries a lot. In the German discourse on the other hand, the focus is mainly on the German part of the movement and it also mentions German politicians and Die Grünen.

Nyckelord:

Europastudier, diskurs, media, skolstrejk, politik, miljö, komparativ studie

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	4
1.1 Syfte och frågeställningar.....	5
1.2 Disposition.....	5
2. Teori och Metod.....	6
2.1 Vetenskaplig bakgrund.....	6
2.2 Kritisk diskursanalys.....	7
2.3 Representationer av sociala aktörer.....	9
2.4 Legitimeringsstrategier.....	10
2.5 Komparativ metod.....	11
2.6 Validitet.....	11
3. Bakgrundsteckning.....	12
4. Material.....	14
4.1 Avgränsningar och materialets begränsningar.....	15
4.2 Svenska Dagbladet.....	16
4.3 Dagens Nyheter.....	16
4.4 Die Zeit.....	16
4.5 Frankfurter Allgemeine Zeitung.....	17
5. Analys.....	17
5.1 Svenska Dagbladet.....	17
5.2 Dagens Nyheter.....	19
5.3 Die Zeit.....	22
5.4 Frankfurter Allgemeine Zeitung.....	24
6. Diskussion.....	26
7. Avslutning.....	30
8. Bibliografi.....	31
8.1 Primärkällor.....	31
8.2 Tryckta sekundärkällor.....	32
8.3 Elektroniska sekundärkällor.....	33

1. Introduktion

”Nicht vor Klimawandel sollte man Angst haben, sondern vor dem Politikwandel, den sich Umweltaktivisten durch die Klimapolitik erhoffen.“¹

Följande uppsats kommer kretsa kring den rörelse som startade i Sverige under namnet Skolstrejk för klimatet men som senare fått benämningen Fridays for Future. Detta namn fick rörelsen eftersom den till stor del utgörs av barn och ungdomar som väljer att skolka från sin skolundervisning på just fredagar för att visa sitt ställningstagande i klimatdebatten. Genom att utebli från skolan hoppas deltagarna i Fridays for Future kunna skapa uppmärksamhet för miljöfrågan, en fråga som de säger är avgörande för deras framtid. De kräver att politikerna ska vidta åtgärder för att följa det så kallade Parisavtalet, det klimatavtal som antogs 2015 vid COP21 i Paris som bygger på frivilliga åtgärder för att minska utsläppen. Målet med Parisavtalet är att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5°C över förindustriell nivå.² Deltagarna i Fridays for Future argumenterar även för att det inte finns något syfte med att gå i skolan om det ändå inte kommer finnas någon jord kvar för dem att leva på när de gått ut skolan.

Det som först startade som en sittstrejk framför det svenska riksdagshuset av Greta Thunberg har nu blivit till ett globalt fenomen som flera tusentals ungdomar deltar i. Detta har lett till ett stort medieuppbåd där journalister diskuterat miljöfrågan, huruvida det är tillrådligt att låta barn skolstrejka för klimatets skull, om ungdomar verkligen är kapabla att förstå den politiska världens komplexitet, et cetera. Det har även debatterats flitigt gällande Greta Thunbergs ålder och karaktär: några tycker att hon bör hyllas som hjältinga medan andra anser att man inte borde lyssna på henne alls. Media har en enorm makt när det gäller att bestämma **vad** som diskuteras och även **hur** det diskuteras, vilket har en avgörande effekt för hur människor som läser dessa artiklar påverkas av dem. Därför är det av intresse att undersöka vilka diskurser som finns om rörelsen Fridays for Future.

Denna uppsats kommer fokusera på fyra rikstäckande tidningar varav två är svenska och två är tyska: *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Die Zeit* och *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Utvalda artiklar ur dessa tidningar kommer att analyseras för att kunna undersöka de diskurser som tidningarna förmedlar. Frågor som kommer tas i beaktande gäller huruvida det finns två olika nationella diskurser på temat Fridays for Future (Sverige/Tyskland) eller möjligtvis två

---

¹ Von Altenbockum, Jasper. ”In Panik mit Greta“ <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/kommentar-zu-klimaschutz-und-schuelerprotesten-in-panik-mit-greta-16067176.html?premium> Hämtad 11/5 2019

² ”Klimatkonventionen: Parisavtalet” Nationalencyklopedin. <https://www.nes.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/klimatkonventionen> Hämtad 25/7 2019

olika politiska diskurser (höger/vänster). En faktor som skulle kunna utgöra en distinktion mellan den svenska och den tyska diskursen är det faktum att rörelsen ursprungligen kommer från Sverige. Detta har medfört att svensk media började rapportera om Greta Thunbergs skolstrejker långt innan rörelsen hade fått spridning utomlands medan den uppmärksammades i andra länder först då rörelsen blivit global. Analytiska verktyg från både den kritiska diskursanalysen (förkortas här efter CDA) och från komparativ analys kommer användas för att svara på arbetets frågeställningar. Detta arbete är av relevans för humanistiska Europastudier eftersom man genom dessa frågor kan komma närmare svaret på vad som formar en nationell diskurs. Nationella kontexter och diskurser kan spela en påtaglig roll, exempelvis för utvecklingen av det europeiska samarbetet inom Europeiska Unionen eller hur ett land ställer sig till förhandlingar vid klimattoppmöten.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att genom komparativ, kritisk diskursanalys undersöka hur Fridays for Future-rörelsen tillsammans med dess frontfigur Greta Thunberg framställs i fyra olika tidningar från två olika länder. Enligt hypotesen kommer det att finnas nationella skillnader i hur diskursen om rörelsen är utformad, vidare kommer det enligt hypotesen även gå att finna olika ideologiska diskurser på ämnet.

Analysen ämnar besvara följande frågeställningar:

- Hur såg diskursen kring Greta Thunberg och *Skolstrejk för klimatet/Fridays for Future* ut så som den skildrades i *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Die Zeit* och *Frankfurter Allgemeine*? Vilka skillnader finns det mellan tidningarna och spelar det någon roll vilken ideologisk inriktning de har?
- Finns det en specifik tysk och en svensk diskurs om Fridays for Future baserat på materialet?

1.2 Disposition

Denna inledande introduktion kommer följas av ett teori- och metod-kapitel som först går in på den vetenskapliga bakgrund på vars grundvalar den kritiska diskursanalysen har byggt upp sin metodologi. Därpå följer en beskrivning av den kritiska diskursanalysen samt av de tre metodologiska verktyg som kommer användas i undersökningen i denna uppsats, nämligen undersökning av hur sociala aktörer beskrivs i materialet, vilka legitimeringsstrategier

författarna använder sig av för att legitimera sina åsikter samt en komparativ metod för att jämföra de olika diskurserna. Efter ett kort avsnitt om undersökningens validitet följer en bakgrundsteckning som kontextualiserar arbetet inom de olika nationella ramar som är av relevans för uppsatsen. Därefter beskrivs materialet, hur det valts ut och hur de valda tidningarna beskriver sig själva politiskt. Här kommer själva analysen som delats in i avsnitt som representerar de olika tidningarna. Efter analysen kommer de påträffade fynden att diskuteras i diskussionsdelen innan uppsatsen avslutas med en avslutning och bibliografi.

2. Teori och metod

2.1 Vetenskaplig bakgrund

Den analytiska inriktning som kallas kritisk lingvistik (critical linguistics på engelska, ofta förkortat CL) är ett av de vetenskapliga forskningsområden som analyserar journalistik. Denna inriktning utformades av Fowler et. al i verket *Language and Control* (1979) tillsammans med bland andra Trew (1979). CL lade sitt fokus främst på att analysera ideologi och grammatik i journalistiska texter och hade även influenser från den lingvistiska inriktning som på engelska kallas systemic functional linguistics (ofta förkortat SFL). I sina studier kunde dessa forskare utröna maktförhållanden knutna till tidningars ideologiska ställningstaganden och deras språkbruk. Fowler föreslog att tidningarna inte alltid skapade sina egna diskurser, utan att de ofta reproducerade diskurser som redan fanns hos mäktiga institutioner och de eliter som styrde dem. Han skrev även att allting som yttras om världen har en specifik ideologisk ståndpunkt som det utgår från.³

Den stora skillnaden mellan CL och kritisk diskursanalys (ofta förkortad CDA från engelskans critical discourse analysis) är att CDA försöker förstå de kontextuella och praktiska komponenterna som påverkar en diskurs, medan CL framför allt fokuserar på att analysera de lingvistiska aspekterna av diskursen. Teun van Dijk var en av dem som bidrog till utvecklingen av CL till CDA genom den tvärvetenskapliga ansats han använde sig av i sina studier. Han menade att diskurser i media inte var bundna bara till ideologier och sociala praktiker, utan att de även gick att indirekt koppla till makrosociologiska kontexter samt institutionella kontexter.

---

³ Darren Kelsey, "Journalism and critical discourse studies" i *The Routledge Handbook of Critical Discourse Studies*, red. John Flowerdew och John E. Richardson (New York: Routledge, 2018), 510-511

Detta illustrerade van Dijk i sina analyser av diskurser om etniska minoriteter i media, vilka visade på att det fanns en stereotypisk, rasistisk bild av dessa grupper som målades upp av media.⁴

Eftersom Fridays for Future-rörelsen är så pass nystartad så finns det tyvärr mycket lite forskning gjord på området. Den politiska sociologen Sarah Pickard nämner som hastigast Greta Thunberg och Fridays for Future i sin nya bok *Politics, Protest and Young People: Political Participation and Dissent in 21st Century Britain*. Hon skriver då att vissa unga människor inte deltar aktivt i politiken förrän de finner en särskild fråga som de verkligen bryr sig om och att Fridays for Future är ett utmärkt exempel på detta.⁵

Diskursanalysen kretsar kring begreppet 'diskurs', men de olika generationer som diskursanalysen kan delas in i använder sig av olika definitioner av detta begrepp. Den första generationen använder sig av en snäv definition av begreppet där en diskurs endast definieras som skriven eller talad text. Detta innebär att akademiker inom denna generation inte tar någon hänsyn till den sociala kontexten som den talade eller skrivna texten uppstår inom. Inom den andra generationen däremot kopplar diskursanalytiker ihop den textuella dimensionen med andra dimensioner så som den sociala kontexten som diskursen skapats i. Den andra generationens diskursanalys förknippas med namn som Norman Fairclough och CDA. För den tredje generationens diskursanalys handlar diskurser om sociala relationssystem och icke-språkliga delar av den sociala praktiken omfattas i diskursbegreppet.⁶

2.2 Kritisk diskursanalys

I denna uppsats kommer CDA att användas för att granska diskurserna i *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Die Zeit* och *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Diskurs som den avses i detta arbete är olika sätt att representera valda delar av omvärlden på, därmed representerar dessa diskurser olika perspektiv. Dessa perspektiv är knutna till sociala praktiker, alltså vilken position människor har i den sociala världen och vilka relationer till människor och fenomen som följer med denna position. Eftersom en diskurs alltid är förankrad i den kontext som den

---

⁴ Darren Kelsey, "Journalism and critical discourse studies" i *The Routledge Handbook of Critical Discourse Studies*, red. John Flowerdew och John E. Richardson (New York: Routledge, 2018), 512

⁵ Picard, Sarah. *Politics, Protest and Young People – Political Participation and Dissent in 21st Century Britain*. (London: Palgrave Macmillan, 2019) 383

⁶ Göran Bergström och Linda Ekström, "Tre diskursanalytiska inriktningar" i *Textens mening och makt*, red. Kristina Boréus och Göran Bergström (Lund: Studentlitteratur, 2018), 254

uppstår i är det av vikt att studera de sociala praktiker som hör ihop med en viss diskurs. Studerandet av sociala praktiker skulle dock kräva en mer samhällsvetenskaplig metod och därför har fokus istället lagts på den lingvistiska praktiken i detta arbete. Vidare är diskurser inte enbart skildringar av hur världen ser ut, utan de är även försök att förändra världen i den riktning som författarna önskar.⁷ Detta sker exempelvis genom att porträttera människor på ett visst sätt i en text vilket gör att diskursen konstituerar subjekt så som de uppfattas av en bestämd ideologi. Därför kommer det i denna uppsats finnas en analys av hur de sociala aktörer som nämns i de valda artiklarna framställs av dess författare.

Enligt Fairclough är det viktigt att analysera texter eftersom de kan ha kausala effekter på läsaren. Detta innebär att författarens åsikter och hur texten därmed är formulerad påverkar läsarens syn på det ämne som texten behandlar. Han anser dock att det inte går att peka ut en särskild del av en text och säga att just denna lingvistiska beståndsdel alltid får en viss kausal effekt på exempelvis politiken eller människors beteende allmänt. Detta är alltid beroende på den specifika kontexten som gäller för ämnet, men bara för att det inte går att mäta regelbundna effekter betyder det inte att texter inte har en kausal effekt.⁸

En av de effekter som texter kan ha på en läsare är att den får läsaren att se saken ur ett visst ideologiskt perspektiv, något som ofta varit föremål för undersökningar med hjälp av just CDA. Fairclough definierar ideologi som "representations of aspects of the world which can be shown to contribute to establishing, maintaining and changing social relations of power, domination and exploitation"⁹, något som han själv anser vara en kritisk syn på ideologi. Han hävdar också att denna syn på ideologi är nödvändig, då texter kan ha inflytande på rådande maktstrukturer. Exempel på detta är när författaren till en text utgår från att något är självklart och sant, medan en annan ideologisk inriktning hade ifrågasatt samma ställningstagande.¹⁰ Ideologier har tidigare undersökts inom samhällsvetenskaperna i ljuset av den koppling som de haft till olika samhällsklasser, i Sverige har exempelvis den socialdemokratiska ideologin historiskt sett förknippats med arbetarklassen. Fairclough menar att eftersom klassamhället idag inte är lika

---

⁷ Fairclough, Norman, *Analysing Discourse – Textual analysis for social research* (New York: Routledge, 2003) 124

⁸ Fairclough, Norman, *Analysing Discourse – Textual analysis for social research* (New York: Routledge, 2003) 8

⁹ Fairclough, Norman, *Analysing Discourse – Textual analysis for social research* (New York: Routledge, 2003) 9

¹⁰ Fairclough, Norman, *Analysing Discourse – Textual analysis for social research* (New York: Routledge, 2003) 58

utpräglat som förr så ges ideologier inte lika mycket uppmärksamhet inom samhällsvetenskaplig forskning som tidigare. Han fastslår även att ideologier inte enbart går att koppla till maktstrukturer som rör samhällsklasser, utan att de även påverkar relationer mellan kvinnor och män, kulturella och etniska grupper, arbetande människor och pensionärer samt vuxna och yngre personer.¹¹ Detta är relevant för denna uppsats då de undersökta artiklarna är skrivna av vuxna människor, medan rörelsen de skriver om drivs av självständigt agerande barn och ungdomar.

2.3 Representationer av sociala aktörer

Sociala aktörers roll i artiklarna kommer att analyseras i denna uppsats genom att se till följande frågor:

- Är de sociala aktörerna passiva eller aktiva?
- Vilken grammatisk roll har aktören i en mening?
- Blir några av aktörerna helt utelämnade från texten?
- Beskrivs de sociala aktörerna personligt eller opersonligt?
- Finns det några aktörer som förekommer som en generisk grupp?
- Ges någon aktör ett substantiv som beteckning istället för ett pronomen?

Dessa frågor utgår från Faircloughs metodologiska analysverktyg som återfinns i boken *Analysing Discourse – Textual analysis for social research*¹². Hur författarna väljer att representera olika sociala aktörer i de valda texterna är av relevans för detta arbete eftersom det kan göras så att helt olika budskap eller känslor förmedlas till läsaren än om dessa sociala aktörer hade representerats på ett annat vis. Genom att exempelvis ge en social aktör en roll i bakgrunden eller genom att utesluta den helt och hållet från texten kan författaren förmedla ett socialt eller politiskt ställningstagande. När en författare vill skapa en känsla av samhörighet och gemensam identitet används ofta pronomenet 'vi', medan pronomenet 'de' skapar en känsla av "vi och de andra" hos läsaren, så kallad *othering*.

---

¹¹ Fairclough, Norman, *Critical Discourse Analysis – The Critical Study of Language*, 2nd edition. (New York: Routledge, 2013) 26

¹² Fairclough, Norman, *Analysing Discourse – Textual analysis for social research* (New York: Routledge, 2003) 145-146

2.4 Legitimeringsstrategier

Max Weber skriver i *Economy and Society* att en ordning som åtnjuter legitimitet anses vara obligatorisk, de som medverkar i den sociala ordningen anser med andra ord att det är just på så vis som det ska vara och att detta inte går att ändra. Vidare anser Weber att den vanligaste formen av legitimitet idag är tron på laglighet samt kopplar ihop legitimitet med försök att styra andra människor, inte bara genom lagen utan även för människor som är ledare för olika grupper.¹³

I detta arbete kommer fyra kategorier för legitimeringsstrategier som den holländske lingvisten Theo van Leeuwen tar upp i sin bok *Discourse and Practice: New Tools for Critical Discourse Analysis* användas. Legitimeringsstrategierna har alla målet att besvara frågorna ”Varför borde vi göra detta?” och ”Varför borde vi göra det på det här viset?” och visar hur en texts författare legitimerar sina ståndpunkter. När dessa legitimeringsstrategier tillämpas kan de effektivt användas för att övertyga läsaren om att författarens åsikter är legitima och dessa kan då komma att påverka läsarens inställning till ämnet.

- **Auktorisering:** När någon slags auktoritet används för att legitimera varför något bör göras. Detta kan vara någons auktoritet genom den roll de fått från en viss institution; genom en mer inofficiell roll som förebild för en viss grupp; genom sin roll som experter inom ett visst område; eller en opersonlig auktoritet som kommer från lagar, regler eller traditioner. Ett exempel på auktorisering kan vara att referera till en känd politikers åsikt i frågan, detta legitimerar då författarens ställning eftersom politikern både har en roll som den fått av en institution samt är en förebild för en grupp människor.
- **Moralisering:** Moralisering bygger på moraliska värderingar som tar sin form genom värderande ord så som exempelvis ”bra” eller ”dåligt”. De kan också yttra sig i jämförelser eller abstrakta uttalanden som målar upp en viss positiv eller negativ bild av en företeelse. Om en författare till exempel jämför politiker med kriminella så ges läsaren en negativ bild av politiker.
- **Rationalisering:** Enligt Leeuwen bygger rationalisering på ”teleologisk handling”, det vill säga en handling som har ett mål och som därmed kan utvärderas utifrån huruvida detta mål uppnåddes genom handlingen eller ej. Legitimitet kan även nås med hjälp av rationalisering baserad på någon slags sanning. När det gäller Fridays for Future är det

---

¹³ Weber, Max, *Economy and Society: A New Translation* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2019) 109, 116, 339

till exempel rationalisering om en författare skriver att barn som vill rädda miljön borde gå i skolan och lära sig mer om naturkunskap istället för att demonstrera.

- **Narrativisering:** Narrativisering är när författaren använder sig av ett narrativ, alltså en berättelse, för att visa vad som går att moraliskt rättfärdiga och vad som kan hända om man inte följer dessa moraliska regler. Ett sådant narrativ kan vara när en författare berättar en historia om sig själv som i slutet visar sig vara relevant för artikeln, exempelvis om författaren berättar om hur många som brukade röka innan det visade sig vara farligt och jämför detta med klimatet.¹⁴

2.5 Komparativ metod

Den komparativa metoden som kommer nyttjas i denna uppsats är av varianten fokuserade studier. Det innebär att det endast är ett fåtal objekt som kommer analyseras, i detta fall de utvalda tidningsartiklarna. Dessa kommer analyseras tolkande och försök kommer göras att relatera den samlade informationen från undersökningen till arbetets teoridel samt bakgrundsteckning. Dikotomierna Tyskland/Sverige respektive konservativ/liberal kommer även att användas för att ge läsaren en överskådlig bild av det analyserade materialet.¹⁵

2.6 Validitet

Validitet delas in i intern och extern validitet. Intern validitet gäller de saker som arbetet faktiskt undersöker och huruvida det verkligen går att dra en kausal linje mellan dessa. I denna uppsats kommer bägge nationella kontexter som artiklarna är skrivna inom samt de ideologiska ramar som tidningarna verkar inom att tas med i analysen. Som en följd av arbetets begränsade omfång kommer det dock inte vara möjligt att ta med fler faktorer än de ovan nämnda i beräkningarna. Därför kan det inte uteslutas att det även finns andra faktorer som påverkar resultatet. Extern validitet handlar om huruvida studiens resultat går att applicera även på andra länder och kontexter. Eftersom arbetet är förankrat i teori torde det gå att generalisera dess resultat på liknande områden.¹⁶

---

¹⁴ Van Leeuwen, Theo, *Discourse and Practice: New Tools for Critical Discourse Analysis* (New York: Oxford University Press, Inc. 2008), 105-119.

¹⁵ Denk, Thomas. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse* (Lund: Studentlitteratur, 2002) 8, 42

¹⁶ Denk, Thomas. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse* (Lund: Studentlitteratur, 2002) 50

3. Bakgrundsteckning

Den 20:e augusti 2018 tog en 15-årig flicka vid namn Greta Thunberg en handmålade skylt och satte sig utanför Sverige riksdag. Hon skulle egentligen ha varit i skolan den här dagen, men valde istället att skolka så att hon kunde strejka där Sveriges beslutsfattare skulle se henne. Just därför gick det att läsa texten ”Skolstrejk för klimatet” på skylten som Thunberg hade med sig till riksdagen. Målet med skolstrejken var enligt Thunberg att få Sveriges politiker att ta klimatfrågan på större allvar i det kommande riksdagsvalet eftersom vi nått en punkt där det i framtiden inte skulle gå att åtgärda de skador på miljön som nu stod i färd med att ske. Under den klimatmarsch som arrangerades i Stockholm den 8:e september 2018 som en del av en global klimatmanifestation som samtidigt hålls i flera hundra olika städer runt om i världen talade Thunberg och uppmanade fler att delta i Skolstrejk för klimatet. Talet hölls på engelska och uppmaningen riktade sig inte uteslutande till svenska skolungdomar, utan även till möjliga sympatisörer i andra länder. Dagen därpå fick Thunberg bekräftelse på att hennes budskap verkligen nått utanför Sveriges gränser då Arnold Schwarzenegger bjöd in henne via Internetforumet Twitter att delta i R20 Austrian World Summit, ett årligt klimatmöte som hålls av en icke-statlig miljöorganisation som Schwarzenegger grundat, R20 – Regions of Climate Action.¹⁷

Det var efter detta som namnet Greta Thunberg började sprida sig alltmer och det även började dyka upp fler och fler skolelever som valde att skolstrejka för klimatet istället för att gå i skolan. I oktober 2018 åkte Thunberg till Helsingfors för att där hålla tal om klimatet inför de 10 000 människor som samlats för att demonstrera för klimatet.¹⁸ Under COP24, FN:s klimatkonferens som hölls i Katowice i Polen, höll Greta Thunberg inte bara ett tal, utan två tal, något som fick *TIME Magazine* att lista hennes som en av 2018 års mest inflytelserika tonåringar. Det mediala uppbådet kring Greta Thunberg och Fridays for Future kan liknas vid en snöboll som satts i rullning: Thunberg har blivit intervjuad för nyhetsmedier som *CNN* och *The New York Times* och hennes deltagande vid World Economic Forum i Davos i Schweiz den 22-25 januari blev självklart även det något som drog journalister från många olika länder. Samtidigt har det funnits dem som påstått att Thunberg bara är en docka som styrs av sina föräldrar eller av någon organisation, något som både Greta Thunberg och hennes föräldrar dementerat. I mars 2019

---

¹⁷ Diana Savina, ”Fenomenet Greta Thunberg: Från skolstrejk till fredsprisnominering och stödmanifestationer i tusentals” *SVT Nyheter*, Uppdaterad 7 maj 2019. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/tusentals-manifestationer-fredsprisnominering-och-uppmarksammade-tal-sa> Hämtad 16 maj 2019.

¹⁸ Suyin Haynes, ”Greta Thunberg, 15”, *TIME's most influential Teens of 2018*, <http://time.com/5463721/most-influential-teens-2018/> Hämtad 29/5 2019

nådde den video där Thunberg talar om klimatförändringar vid TEDxStockholm en miljon visningar, av kvällstidningen *Expressen* blev hon utsedd till Årets Kvinna och hon blev även nominerad till både Nobels Fredspris och Normandies Frihetspris.¹⁹

Allt detta har lett till mycket medial uppmärksamhet kring både Greta Thunberg och Fridays for Future runtom i världen. Detta var säkerligen något som har hjälpt till att få rörelsen att sprida sig från Sverige till andra länder. Den 15 mars 2019 skedde den dittills största globala klimatmanifestationen: på tusentals platser världen över strejkade ungdomar för klimatets skull. Den 30:e mars fick Thunberg motta ett specialpris vid den tyska filmgalan Goldene Kamera, något som visar på vilket mottagande aktivisten fått i landet. Förutom Greta Thunberg har även den tyska 22-åringen Luisa Neubauer uppmärksammats i samband med Fridays for Future i Tyskland. Hon har beskrivits som 'Tysklands Greta Thunberg' och ses av många som den tyska ledaren för rörelsen. Neubauer studerar geografi vid Georg-August-Universität Göttingen och träffade Thunberg vid COP24 i Katowice i december 2018 där hon deltog som ungdomsanhörare. Hon hade redan innan klimatkonferensen hört talas om Greta Thunberg och hennes växande rörelse och bestämde sig för att hon skulle se till att Fridays for Future blev stort även i Tyskland.²⁰

Inte långt efter COP24 använde Luisa Neubauer sig av mobilappen WhatsApp för att organisera den första stora demonstrationen i Berlin. Detta möjliggjordes av att Neubauer redan hade ett nätverk bland miljöintresserade ungdomar efter att ha grundat en lokalavdelning av organisationen Fossil Free Deutschland i Göttingen och senare ha arbetat för samma organisation i Berlin. Sex veckor efter den första demonstrationen i Berlin hölls en ny demonstration, denna gång utanför Wirtschaftsministerium, det tyska finansministeriet. Den senare demonstrationen hölls utanför finansministeriet eftersom kommissionen för tillväxt, strukturförändring och sysselsättning (ofta förkortat WSB) just då befann sig i finansministeriet för att besluta hur kommissionen skulle ställa sig till kol som energikälla. Bara mellan november 2018 och januari 2019 hade redan 100 olika lokalgrupper hunnits skapas runtom i

---

¹⁹ Diana Savina, "Fenomenet Greta Thunberg: Från skolstrejk till fredsprisnominering och stödmanifestationer i tusentals" *SVT Nyheter*, Uppdaterad 7 maj 2019. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/tusentals-manifestationer-fredsprisnominering-och-uppmarksammade-tal-sa> Hämtad 16 maj 2019.

²⁰ Leonie Sontheimer, "Fridays for Future: Die Strategin" <https://www.zeit.de/campus/2019-02/fridays-for-future-luisa-neubauer-organisatorin-demonstration-schueler-klimaschutz> Hämtad 19/8 2019

Tyskland med hjälp av både WhatsApp och Instagram, en annan app för mobiler som är populär bland unga.²¹

4. Material

Primärkällorna i detta arbete är artiklar och ledare från tidningarna *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Die Zeit* och *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. De två första tidningarna är svenska, medan de två andra tidningarna är tyska. Just dessa tidningar har valts ut eftersom de är rikstäckande och därför tros kunna visa upp en mer representativ bild av debattläget än vad mindre tidningar hade gjort. Det faktum att två av de utvalda tidningarna är svenska beror på att Greta Thunberg är svensk och startade hela *Fridays for Future*-rörelsen i just Sverige. Detta innebär att det finns mer material om fenomenet från en tidigare tidpunkt eftersom den svenska versionen av *Fridays for Future*, Skolstrejk för klimatet, först uppmärksammades i svenska medier. Det innebär också att den svenska diskursen förmodligen präglats i viss mån av att Greta Thunbergs mamma, Malena Ernman, är känd i Sverige från att ha bland annat representerat Sverige i Eurovision Song Contest. De två har dessutom tillsammans med resten av familjen gett ut en bok om sitt familjeliv.

De tyska tidningarna *Die Zeit* och *Frankfurter Allgemeine Zeitung* har valts ut för att möjliggöra ett kontrasterande perspektiv som inte har samma sociala kontext som de svenska tidningarna. Dessa kan därmed visa på den effekt som rörelsen haft runtom i Europa och resten av världen. Elisabeth Stúr skriver om att stora, internationella nyhetskanaler inte har den globaliserande effekt som man kanske kunnat tro. Detta beror på att det framför allt är högtbildade personer med ett intresse för ekonomiska och politiska frågor som aktivt väljer att titta på dessa kanaler, medan den stora massan hellre väljer att se på kanaler från det egna landet.²² Detta visar därmed att det kan uppstå skillnader i den information som mottagarna av nyhetsförmedling tar emot i olika länder, eftersom de i stor utsträckning väljer att ta emot nyheter från det egna landet. Det är just därför som det är av relevans att undersöka tidningar

---

²¹ Constanze Kainz & Leonie Sontheimer, „Klimawandel: Freitag ist Streiktag“ <https://www.zeit.de/campus/2019-02/fridays-for-future-luisa-neubauer-organisatorin-demonstration-schueler-klimaschutz> Hämtad 19/8 2019

²² Stúr, Elisabeth, “De globala mediesystemen” i *Medierna och demokratin*, red. Lars Nord och Jesper Strömbäck. (Lund: Studentlitteratur, 2012), 60

från två olika länder. Anledningen till att Tyskland har valts ut för att ge ett kontrasterande perspektiv mot det svenska är att Fridays for Future har vunnit gehör bland många tyska barn och ungdomar. Det kristdemokratiska partiet Christlich-Demokratische Union har under andra halvan av 1900-talet fram till idag spelat en betydande roll i tysk politik och har under flera mandatperioder suttit i regering, medan man i Sverige kan säga samma sak om Socialdemokraterna. Därför är det intressant att jämföra dessa två länder och undersöka huruvida det spelar någon roll eller ej att dessa två länder präglats av två partier som befinner sig på två olika sidor av höger/vänster-skalan. Till analysen i denna uppsats är det artiklar i tidningarnas internetupplagor som skrivits ut och använts. Artiklarna har hittats genom att använda sökfunktionen på tidningarnas egna internetsidor med hjälp av sökorden 'Greta Thunberg' samt 'Fridays for Future'.

4.1 Avgränsningar och materialets begränsningar

De artiklar som valts ut till denna uppsats är både ledare, politiska kommentarer och artiklar från kultursidorna. Alla utom en av artiklarna är skrivna av tidningarnas egna journalister, vilket medför att de åsikter som framförs i materialet kan sägas vara representativt för tidningarnas egna ställningstaganden i dessa frågor. Under processen med att avgränsa materialet har artiklar som diskuterar Fridays for Future till en betydande del prioriterats medan artiklar där sökorden endast nämns kort valts bort. Artiklarna som valts ut har valts med de evenemang rörande Greta Thunberg som det rapporterats mycket om i media i åtanke. Dessa innefattar:

- 20/8 Thunberg börjar sin Skolstrejk för klimatet
- 3/12 & 12/12 Thunberg talar vid COP24: Katowice
- 22-25/1 Thunberg deltar vid World Economic Forum i Davos
- 1/3 Thunberg deltar i Fridays for Future i Hamburg
- 15/3 Global Youth Climate Strikes
- 29/3 Thunberg deltar i Fridays for Future i Berlin
- 30/3 2019 Thunberg får Goldene Kameras "Sonderpreis Klimaschutz"

Möjligtvis kan dessa evenemang ha haft en påverkan på diskursen i de olika tidningarna, kanske går det framför allt att se en skillnad i de tyska tidningarna efter Thunbergs framträdanden i Tyskland. Eftersom endast artiklar från fyra tidningar använts som primärkällor i detta arbete kan analysen omöjligt ge en heltäckande bild av diskursen om Fridays for Future i varken Tyskland eller Sverige. I dagens samhälle har inte bara traditionella medier som tidningar, radio

och TV en plats, utan även sociala medier har en självklar plats. Då detta arbete fokuserar på diskurser i fyra olika tidningar ger det kanske ett annat resultat än vad som varit fallet om sociala medier, där vem som helst har chansen att uttrycka sina åsikter, hade granskats istället.

4.2 Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet (även förkortat *SvD*) är en daglig morgontidning som ges ut i Stockholm. Tidningen har anor från 1884 och har sedan grundandet tillhört den politiska högersidan och har haft namn som till exempel högerpolitikern Ivar Anderson bland sina medarbetare. *Svenska Dagbladets* upplaga låg år 2016 på 155 800 och tidningen är idag obunden moderat.²³

4.3 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter (även känd som *DN*) grundades år 1864 och är en daglig morgontidning. Sedan grundandet har tidningen varit utpräglat liberal, något som bland annat visade sig i tidningens välvilliga inställning till arbetarklassen. *Dagens Nyheter* har länge innehaft en betydande position inom den svenska medievärlden som opinionsorgan, men slutade redovisa sina upplagesiffror år 2013. Tidningen betecknar sig idag som oberoende liberal.²⁴

4.4 Die Zeit

Die Zeit skriver på sin hemsida att förlagsgruppen *Die Zeit* med sina 500 000 sålda exemplar är Tysklands största kvalitetstidning.²⁵ På temat ideologi nämns Marion Gräfin Dönhoff, tidigare chefredaktör och en av utgivarna av *Die Zeit*, som en inflytelserik person som styr tidningen i en oavhängig, liberal riktning.²⁶ Förutom detta har ingen vidare information gått att finna på *Die Zeits* egen hemsida gällande tidningens ideologiska inriktning. Enligt Nationalencyklopedins sida om *Die Zeit* är tidningen rikstäckande och socialliberal.²⁷

---

²³ ”Svenska Dagbladet”, Nationalencyklopedin [https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/svenska-dagbladet](https://www.ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/svenska-dagbladet) Hämtad 18/8 2019

²⁴ „Dagens Nyheter“, Nationalencyklopedin <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dagens-nyheter> Hämtad 18/8 2019

²⁵ ”Unternehmen”, Die Zeit Verlagsgruppe <https://www.zeit-verlagsgruppe.de/unternehmen/> Hämtad 13/5 2019

²⁶ ”Geschichte“, Die Zeit Verlagsgruppe <https://www.zeit-verlagsgruppe.de/unternehmen/geschichte/> Hämtad 13/5 2019

²⁷ ”Zeit”, Nationalencyklopedin <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/zeit> Hämtad 21/5 2019

4.5 Frankfurter Allgemeine Zeitung

Frankfurter Allgemeine Zeitung skriver att tidningen är oavhängig från regeringar, partier och intressegrupper. Därefter står det att tidningen inte bara tillhandahåller sina läsare med pålitlig information utan även kommenterar dem, något som får en meningsbildande effekt.²⁸ Utöver detta har det inte gått att hitta någon information gällande *Frankfurter Allgemeine Zeitungs* ideologiska inriktning på deras egna websida. Nationalencyklopedin skriver att tidningen är närmast liberal-konservativ i sin inriktning.²⁹

5. Analys

I följande avsnitt redogörs för hur de sociala aktörerna i skildras i materialet och de legitimeringsstrategier som påfunnits i de utvalda artiklarna kommer att redovisas. Därefter följer en kort sammanfattning av fynden i vardera tidning.

5.1 Svenska Dagbladet

- Artikel 1

Den första artikeln är skriven av Bjørn Lomborg, dansk doktor i statsvetenskap, författare till boken *Verdens sande tilstand (The Sceptical Environmentalist)* och grundare av Copenhagen Consensus Center. I artikeln ”Smartare sätt att fixa klimatet än att skolstrejka” intar Lomborg, som rubriken redan visar på, en kritisk ställning till Fridays for Future. Till en början utesluter Lomborg dem som tillhör rörelsen helt genom att skriva att Thunbergs uppmaning till panik tas emot okritiskt utan att nämna vem den tas emot av. Sedan skriver han även att ”Den globala entusiasmen och energin borde styras om [...]” som om denna entusiasm inte tillhörde någon aktör³⁰. Thunberg betecknas personligt med sitt för- och efternamn, men hon får ofta en passiv roll eller dyker upp i bakgrunden i artikelns meningar. Ett exempel på detta är att Lomborg skriver: ”Trots det stora stöd som Greta Thunbergs kampanj får av liberala tidningsredaktörer [...]”³¹. Därefter dyker Fridays for Futures anhängare upp som en generisk grupp som Lomborg

---

²⁸”Frankfurter Allgemeine Zeitung: Anspruch, Arbeitsweise und Finanzierung“, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* <https://www.faz.net/aktuell/trust-initiative-frankfurter-allgemeine-zeitung-15798271.html> Hämtad 14/5 2019

²⁹”Frankfurter Allgemeine”, Nationalencyklopedin <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/frankfurter-allgemeine> Hämtad 21/5

³⁰ Lomborg, Bjørn, ”Smartare sätt att fixa klimatet än att skolstrejka” <https://www.svd.se/smartare-satt-att-fixa-klimatet-an-att-skolstrejka> Hämtad 11/5 2019

³¹ Ibid.

vid ett flertal tillfällen ger namnet 'barnen'. Aktörer som finns med som aktiva figurer i artikeln är bland annat politikerna Bill Gates och Barack Obama samt internationella atomenergiorganet IAEA.

I artikeln använder Lomborg sig av flera olika legitimeringsstrategier för att legitimera detta ställningstagande. Med meningen "Skolstrejker för klimatet skulle vara rimligare om vi först hade löst alla andra problem."³² visar Lomborg på ett moraliserande tänk. Detta följs sedan upp av en narrativisering av vilka andra globala problem det finns förutom klimathotet. Vid flera olika tillfällen i texten använder Lomborg sig av auktorisering. Han hänvisar till studier utförda av FN:s klimatforskare, Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment vid London School of Economics and Political Science, tidskriften *Nature* och IAEA. Därtill skriver han att den ställning som han själv argumenterar för i artikeln "[...] stöds av såväl Bill Gates som av USA:s tidigare president Barack Obama"³³. Det kan även argumenteras att Lomborg använder sig av sin egen auktoritet i form av känd forskare och grundare av en tankesmedja för att legitimera anklagelser så som att politiker 'hittar på' saker samt för att legitimera de uttalanden där han talar om för barn vad de bör göra istället för att skolstrejka. Lomborg avslutar artikeln med att rationalisera: han skriver att barnen borde utbilda sig så att de kan vara med och utveckla grön energi som "blir så billig att den slår ut fossila bränslen och löser klimatfrågan en gång för alla"³⁴.

- Artikel 2

Den andra artikeln från *Svenska Dagbladet* är en kommentar skriven av Margit Richert som själv skriver att hon egentligen är kock, men att hon föredrar att frilansa för SvD Kultur. I denna kommentar får Greta Thunberg ofta gå under pronomenet "hon" och hon har en aktiv eller central roll i många meningar. Andra deltagare i Fridays for Future-rörelsen nämns som hastigast som en generisk grupp, i följande exempel beskrivs gruppen även som en possessiv tillhörande Thunberg: "Lika lite som min plötsligt påkomna klimatomsorg lär göra något större avtryck lär inte Greta Thunbergs och hennes medtonåringars klimatstrejk lösa någonting"³⁵.

---

³²Lomborg, Bjørn, "Smartare sätt att fixa klimatet än att skolstrejka" <https://www.svd.se/smartare-satt-att-fixa-klimatet-an-att-skolstrejka> Hämtad 11/5 2019

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Richert, Margit, "Därför provoceras sunda människor av Greta Thunberg" <https://www.svd.se/darfor-provoceras-sunda-manniskor-av-greta-thunberg/av/margit-richert> Hämtad 11/5 2019

Rörelsens motståndare beskrivs opersonligt av Richert som ”Delar av den twittrande högern” och denna aktör ges en aktiv roll³⁶.

Richert ger uttryck för moraliserande legitimeringsstrategier då hon i denna text skriver att Greta Thunberg är en ’osannolik hjälte’ samt att det ’minsann inte är kattpiss’ att ha lyckats skapa en paneuropeisk rörelse och blivit nominerad till Nobels Fredspris. I ett senare stycke jämför hon sina egna åsikter med ’den twittrande högerns’ inkonsekventa åsikter om Thunberg och hennes skolstrejk: först ’väser’ de att vi har skolplikt i det här landet, för att sedan ’skadeglatt avslöja’ att hon faktiskt läser in den missade undervisningen, något som gör Thunberg till en hycklare. Därefter följer en narrativisering där Richert använder sig av exempel från sitt eget liv för att berätta om en klimatångest som bland annat har lett till att hon slutat flyga. Detta narrativ använder hon sedan för att jämföra sina egna klimatrelaterade val med Fridays for Future och konstatera att varken författarens egna val eller de strejkande ungdomarna kommer att leda till någon slutgiltig lösning på miljöhotet. Innan Richert återvänder till sin moraliserande bana kommer ett kort inslag av rationalisering då hon skriver att Fridays for Future inte kommer lösa någonting, ”Men de skapar opinion och, till råga på allt, sympati”³⁷. Det är tydligt att Richert anser att det är positivt att ungdomarna skapar opinion, inte minst eftersom hon avslutar sin kommentar med meningen ”Där är Greta Thunberg och hennes andra skolstrejkande ungdomar ett förebud om framtiden.”³⁸.

5.2 Dagens Nyheter

- Artikel 1

”’Mini-Gretornas’ marsch över världen visar vad demokrati handlar om” är en text skriven av Björn Wiman och publicerades den 23 februari 2019 för *Dagens Nyheter*s kultursidor. Wiman är för nuvarande inte bara skribent för *Dagens Nyheter* utan även chef för tidningens kulturavdelning. I denna artikel har både Greta Thunberg och dem som Wiman kallar för ’mini-Gretor’, ”[...] tiotusentals flickor och unga kvinnor som kräver att samhällets ledare börjar behandla krisen som en kris”, en aktiv roll³⁹. De benämns också opersonligt som ’denna rörelse’. En annan viktig aktör i denna artikel är huvudpersonen i den isländska film som fått

---

³⁶ Ibid.

³⁷ Richert, Margit, ”Därför provoceras sunda människor av Greta Thunberg” <https://www.svd.se/darfor-provoceras-sunda-manniskor-av-greta-thunberg/av/margit-richert> Hämtad 11/5 2019

³⁸ Ibid.

³⁹ Wiman, Björn, ”’Mini-Gretornas’ marsch över världen visar vad demokrati handlar om” <https://www.dn.se/kultur-noje/bjorn-wiman-mini-gretornas-marsch-over-varlden-visar-vad-demokrati-handlar-om/> Hämtad 11/5 2019

den engelska titeln *Woman at War*. Denna huvudperson kallas vid namn och har även en aktiv roll i de meningar hon nämns i, exempelvis i meningen ”Med jämna mellanrum lämnar hon sitt stillsamma värv som körledare för att ge sig ut i naturen med en robust vinkelslip och spränga kraftledningsstolpar.”⁴⁰. Förutom denna fiktiva kvinna har USA:s president Donald Trump även han en aktiv roll i artikeln, om än en mindre roll. Den amerikanska kongressledamoten Alexandria Ocasio-Cortez förekommer både som en aktiv och passiv aktör.

Wiman inleder artikeln med en narrativisering som kretsar kring spelfilmen *Woman at War*, en film som handlar om en kvinna som bestämmer sig för att bli aktivist i klimatets namn. Wiman avslutar sitt inledande stycke om denna isländska spelfilm med meningen ”Hur ska man tänka och agera när vår civilisation befinner sig i en allvarlig existentiell kris som samhällets ledare vägrar behandla som en kris?”, något som leder honom fram till Greta Thunberg och Fridays for Future⁴¹. Han kopplar ihop dessa strejker med både de strejker och sociala rörelser som ledde fram till Franklin D Roosevelts ”nya giv” på 1930-talet samt med den nuvarande amerikanska kongressledamoten Alexandria Ocasio-Cortez som lagt fram ett förslag om den ”gröna nya given”. Wiman skriver att detta förslag framför allt har makten att återge hoppet om demokratins tillika politikens möjligheter. I artikelns avslutande stycke skriver han även att ”Både Alexandria Ocasio-Cortez nya gröna giv och ’mini-Gretornas’ marsch över världen visar vad som är syftet med politik. De visar att politik inte är ett färdigt projekt utan en process.”⁴². Detta är alltså moralisering som Wiman använder sig av för att skapa en viss bild av Fridays for Future för läsaren genom att jämföra denna rörelse med andra rörelser som tillhör just den politiska processen.

- Artikel 2

Denna text är skriven av Peter Wolodarski som är chefredaktör och ansvarig utgivare för *Dagens Nyheter*. Wolodarski använder sig främst av moralisering i krönikan ”Idioti att förminska Greta och Hédi”, något som märks redan i rubriken med användandet av just ordet ’idioti’ som är ett tämligen starkt negativt uttryck. I denna text utgör främst Greta Thunberg föremålet för diskussion och inte själva rörelsen Fridays for Future, men då hon är rörelsens frontfigur går diskussionen även att koppla till Fridays for Future.

---

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Wiman, Björn, ”’Mini-Gretornas’ marsch över världen visar vad demokrati handlar om” <https://www.dn.se/kultur-noje/bjorn-wiman-mini-gretornas-marsch-over-varlden-visar-vad-demokrati-handlar-om/> Hämtad 11/5 2019

⁴² Ibid.

I denna artikel får Thunberg ofta en passiv roll där det istället är hennes kritikers åsikter som hamnar i fokus. Dessa meningsmotståndare ges en opersonlig beskrivning med ordet 'sfär' och någon närmare beskrivning av vilka dessa personer är ges inte läsaren. Längre ned i artikeln utelämnas dessa aktörer istället helt och endast deras handlingar ges utrymme i texten. Ett exempel på detta är i meningen "Så fort någon lyfter fram eller säger något positivt om den 16-åriga klimataktivisterna Greta Thunberg börjar invändningarna att hagla."⁴³. Thunberg benämns genomgående vid namn eller pronomenet 'hon', medan andra deltagare i Fridays for Future-rörelsen endast nämns en gång i artikeln som 'skolungdomar som inspirerats av Thunberg', alltså som en generisk grupp.

I ingressen jämför Wolodarski Greta Thunberg med förintelseöverlevaren Hédi Fried på följande vis: "Först fick vi höra att Hédi Fried är ett redskap åt andra, nu är det Greta Thunberg som inte ska tas på allvar."⁴⁴. Därefter skriver han att de båda två tvärtemot vad 'andra' säger är värda en enorm respekt, vilket tydligt visar att det är moralisering som Wolodarski använder sig av. Han pekar ut den dåvarande politiska redaktören Alice Teodorescu som en av dem som förminskat Greta och Hédi och målar upp en bild av att Teodorescus följare utgörs av en aggressiv hord som är 'ute och vevar'. Likaså beskrivs meningsmotståndare till det faktum att Greta Thunberg blivit nominerad till Nobels Fredspris som 'brölandet i sociala medier'. Mot slutet av krönikan kommer Wolodarski med ett rationaliserande uttalande om att Greta Thunberg på kort tid lyckats skapa mer publicitet åt klimatfrågan än vad Sveriges kung lyckats med under loppet av flera år. Därpå följer även en auktoriserande legitimeringsstrategi: "En Sifomätning i Expressen visade i veckan att svenskar mellan 13 och 26 år rankar klimatet och miljön som de viktigaste politiska frågorna", något som ska visa vilket starkt stöd Fridays for Future har i det svenska samhället. Sammanfattningsvis kan man säga att Wolodarski i denna krönika utnämner sig själv till det godas förkämpe, där både barn och pensionärer har rätt att ta plats i den offentliga debatten, medan personer som Teodorescu som har mage att kritisera Hédi och Greta utmålas som de onda.

---

⁴³ Wolodarski, Peter. "Idioti att förminska Greta och Hédi" <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-idioti-att-forminska-greta-och-hedi/> Hämtad 11/5 2019

⁴⁴ Wolodarski, Peter. "Idioti att förminska Greta och Hédi" <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-idioti-att-forminska-greta-och-hedi/> Hämtad 11/5 2019

5.3 Die Zeit

- Artikel 1

Den första artikeln från *Die Zeit* publicerades den 25:e januari 2019 och är skriven av Petra Pinzler, journalist inom områdena politik och ekonomi sedan flera år tillbaka. Den föreliggande artikeln har hon döpt till ”Schwänzen fürs Klima” (Skolk för klimatet) och i artikeln fokuserar hon framför allt på den tyska delen av Fridays for Future. I denna text är skoleleverna som deltar i Fridays for Future-rörelsen aktiva sociala aktörer som ges en väsentlig plats i artikeln. Detta går att se i meningen ”Also müssen sie heute selbst dafür kämpfen – auch wenn das gegen die Schulordnung verstößt.“⁴⁵. Skoleleverna får benämningen ’Schülerinnen und Schüler’, detta gäller både för de tyska och för de belgiska ungdomar som artikeln tar upp. Thunberg nämns kort och även hon har en aktiv roll, men hon ges inte särskilt mycket utrymme i texten. Några andra aktörer som dyker upp i Pinzlers text är medlemmarna i den tyska regeringens kolkommission. Dessa nämns som olika arbetsgrupper: lobbyister från näringslivet, energiexperter och så vidare. Andra grupper som förekommer i texten är föräldrar, lärare och skolledare. Dessa grupper delas in i dem som tycker att Fridays for Future är vettigt och dem som tycker att skolan är viktigare.

Pinzler nyttjar framför allt rationaliserande legitimeringsstrategier i denna artikel för att föra fram sina åsikter kring Fridays for Future. Ett exempel på detta är då hon skriver ”Heute wollen Tausende Schülerinnen und Schüler wieder der Schule fernbleiben und für den Klimaschutz demonstrieren. Sie lernen dabei mehr als in so mancher Politikstunde.” (tusentals skolelever är åter är i färd att skolstrejka för klimatet och de kommer då också lära sig mer än på en vanlig samhällskunskapslektion)⁴⁶. När Pinzler skriver att elever som skolstrejkar borde vara stolta över de timmar som rapporterats som ogiltig frånvaro från skolans håll har hon istället ett inslag av moralisering just genom användandet av ordet *stolz*. Därefter hänvisar hon till Berlins skollag som säger att skolan ska ha som mål att bilda personligheter som kan leva i samhället på demokratins grundvalar samtidigt som de är i samklang med naturen och miljön. Pinzler menar att elever genom att delta i Fridays for Future väljer att ta hand om sin omvärld samtidigt som de lär sig mycket om medborgarengagemang, kanske till och med mer än de skulle ha gjort på samhällskunskapen i skolan. Genom att ta upp skollagen och diskutera huruvida eleverna får

---

⁴⁵ Pinzler, Petra, ”Schwänzen fürs Klima“ <https://www.zeit.de/gesellschaft/schule/2019-01/demonstrationen-schuelerinnen-bewegung-klimaschutz-kohlekommission> Hämtad 23/5 2019

⁴⁶ Ibid.

ut mer av att gå i skolan eller att demonstrera för klimatet har Pinzler här bytt till en rationaliserande legitimeringsstrategi.

- Artikel 2

Bernd Ulrich, ställföreträdande chefredaktör för politikavdelningen på *Die Zeit*, är författaren bakom kommentaren ”Alt und unklug” (Gammal och oklok) som publicerades den 13 mars 2019. I denna text är Fridays for Futures anhängare i Tyskland föremål för diskussion och ges en aktiv roll i bakgrunden av texten. Detta går att se i meningen ”Heute hingegen reichen einige Zehntausend Kinder aus, die freitags fürs Klima demonstrieren und dazu – Schreck, lass nach – die Schule schwänzen, und schon verliert die ganze Gerontokratie die Fassung.“⁴⁷. Dessa aktörer beskrivs som ’skolelever’, ’barn’, ’unga människor’ samt ’unga demonstranter’. Istället för demonstranterna står istället de olika vuxna som uttalat sig antingen för eller emot rörelsen i textens förgrund. Med undantag för de två tyska politikerna Angela Merkel och Christian Lindner beskrivs dessa människor endast med sin yrkestitel. Ibland är det inte helt självklart vem som menas som aktör, som exempelvis i meningen ”Hätte man vor dreissig Jahren auf die ersten Klimawarner gehört, so hätten Veränderungen nur in den Maschinen wahrscheinlich ausgereicht.“ (hade man lyssnat på de första klimatvarnarna för trettio år sedan så hade det troligtvis räckt med förändringar i maskinerna)⁴⁸.

Ulrich skriver i början av kommentaren att Tysklands regering borde börja göra miljöpolitik istället för att tillrättavisa unga demonstranter. Denna åsikt legitimerar han sedan genom narratisering, auktorisering och moralisering. Narratiseringen börjar med att Ulrich beskriver rörelsens motståndare som en gerontokrati som förlorar fattningen när ungdomar, ve och fasa, skolkar från skolan. Detta narrativ fortsätter då författaren kallar Greta Thunberg för ’die junge Heldin der Bewegung’ (rörelsens unga hjätinna) som blir dränkt i medlidande och nedlåtenhet av politiker som tycker att man hellre ska ’överlåta miljöfrågan åt proffs’. Ulrich skriver även att ”Um die Klimakrise im Rahmen zu halten, müssen die Industriestaaten ihren CO₂-Ausstoß laut Pariser Abkommen und einhelliger wissenschaftlicher Expertise binnen dreißig Jahren auf null reduzieren” (industristaterna måste reducera sina koldioxidutsläpp till nästan noll inom de närmaste trettio åren för att nå upp till Parisavtalets klimatmål, detta enligt

---

⁴⁷ Ulrich, Bernd. ”Alt und unklug“ <https://www.zeit.de/2019/12/klimapolitik-demonstration-schueler-fridays-for-future-generationenkonflikt> Hämtad 23/5 2019

⁴⁸ Ibid.

enhålliga forskare inom området)⁴⁹. Detta är alltså en auktoriserande legitimeringsstrategi som Ulrich anvårder sig av här för att styrka sin åsikt.

Moraliserande legitimeringsstrategier anvårder Ulrich sig av när han kallar politiker som är positivt instållda till Fridays for Future för svekfulla eftersom deras egen politik inte kan leva upp till de krav som stålls av rörelsen (”Noch perfider sind ihre Befürworter, die sie so hochleben lassen, dass ihre eigene Politik locker unten durchpasst.”)⁵⁰. Han avslutar sedan sin kommentar genom att jämföra Fridays for Future med demonstrationerna som skakade Tyskland 1968 och säga att dagens skolstrejker kommer leda till en mycket värre generationskonflikt om politikerna väljer att inte lyssna på de strejkande eleverna än ’barnkalaset 1968’.

5.4 Frankfurter Allgemeine Zeitung

- Artikel 1

I kommentaren „In Panik mit Greta” (i panik med Greta), som publicerades samma dag som Greta Thunberg demonstrerade med ungdomar i Hamburg, skriver Jasper von Altenbockum om Fridays for Future. Jasper von Altenbockum har arbetat för *Frankfurter Allgemeine Zeitung* sedan 1989 på både den inrikes- och utrikespolitiska redaktionen. I von Altenbockums text har de strejkande ungdomarna i Fridays for Future-rörelsen en aktiv roll och fokus är inte enbart på tyska ungdomar, utan även på ’skolelever i hela världen’. Denna grupp med aktörer kallas även ’miljöaktivister’ och ’Greta Thunbergs anhängare’, detta eftersom Thunberg har en central och aktiv roll i denna kommentar. Thunberg kallas även ’die 16 Jahre junge Schwedin’ (den 16 år unga svenskan) och vid pronomenet ’hon’. En annan aktör är partiet die Grünen som får en opersonlig beskrivning då von Altenbockum kallar dem för ”[...] eine Feuerwehr, die ihr Interesse nicht verhehlen kann, dass alle glauben, das Haus brenne“ (en brandkår som inte kan dölja sitt intresse i att alla tror att huset brinner)⁵¹. Det står även att Thunberg blir såväl attackerad som årad men vilka dessa aktörer är som attackerar och hyllar henne nämns ej.

I denna artikel skriver von Altenbockum att Thunbergs resa till Hamburg ”[...] schaffte es in die ’Tagesschau’, wo ihre Reise nach Hamburg angekündigt wurde, als sei eine Heilsbringerin

---

⁴⁹ Ulrich, Bernd. ”Alt und unklug“ <https://www.zeit.de/2019/12/klimapolitik-demonstration-schueler-fridays-for-future-generationenkonflikt> Hämtad 23/5 2019

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Von Altenbockum, Jasper. ”In Panik mit Greta“ <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/kommentar-zu-klimaschutz-und-schuelerprotesten-in-panik-mit-greta-16067176.html?premium> Hämtad 11/5 2019

auf Pilgerfahrt“ (hennes resa förkunnades i *Tagesschau* som om hon vore en frälsare på pilgrimsresa)⁵². Denna narrativisering fortsätter han genom att beskriva Fridays for Future och dess anhängare som ’die fanatischen Apologeten der ”Transformation”’ (förändringens fanatiska apologeter) som önskar sig ’eine Mischung aus Endzeitstimmung, Ausnahmezustand und Revolution’ (en blandning av undantagstillstånd, revolution och domedagsstämning)⁵³. Von Altenbockum väljer också att likna Die Grünen vid en brandkår som drar fördel av att alla tror att huset brinner, när det i själva verket inte alls gör det.

Von Altenbockum använder sig av moraliserande legitimeringsstrategier när han skriver att det varje dag visar sig varthän panik leder och att det inte är till något bra. Författaren nyttjar även sin egen auktoritet som politisk redaktör då han skriver om tysk inrikespolitik som innefattar exempelvis avvecklingen av kärnkraften i Tyskland och kritik som Christlich Demokratische Union Deutschlands (ofta förkortat CDU) generalsekreterare Paul Ziemiak fått på Internet.

- Artikel 2

Den andra artikeln från *Frankfurter Allgemeine Zeitung* har titeln ’Kolossale Jugend’ och är skriven av Tobias Rütger, redaktör för tidningens söndagsföljetong i Berlin. I denna artikeln spelar Thunberg en central men passiv roll. Hon nämns vid sitt fulla namn och beskrivs som ’[...] die sechzehnjährige schwedische Schülerin, die zur Symbolfigur einer jungen Protestbewegung gegen die Klimapolitik der Industriestaaten geworden ist’ (den 16-åriga svenska skolelev som blivit till symbol för en ung proteströrelse mot industristaternas klimatpolitik)⁵⁴. Det är dock de vuxnas åsikter om Thunberg och Fridays for Future som denna artikel kretsar kring medan rörelsens anhängare blir utelämnade från artikeln. Det enda som står är ’vad var allt som gick att läsa i tidningarna’ följt av en uppräkningslista av olika åsikter och spekulationer gällande Greta Thunberg och hennes åtaganden. Andra deltagare i Fridays for Future nämns som ’skolelever’, ’barn och ungdomar’ samt ’pojkar och flickorna runt Greta Thunberg’. En pappa till en elev på en skola som blivit blockerad av ungdomar som protesterade mot att föräldrar körde sina barn med bil till skolan blir i artikeln till symbol för föräldrarna till

---

⁵² Von Altenbockum, Jasper. ”In Panik mit Greta“ <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/kommentar-zu-klimaschutz-und-schuelerprotesten-in-panik-mit-greta-16067176.html?premium> Hämtad 11/5 2019

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Rütger, Tobias. ”Kolossale Jugend“ <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/warum-verlieren-erwachsene-die-fassung-wenn-sich-kinder-politisch-aeussern-16080226.html?premium> Hämtad 23/5 2019

de barn som strejkar. Han har en aktiv roll som är ganska liten, men som återkommer igen i slutet av artikeln.

Rüther beskriver den kritik som Thunberg fått av diverse skribenter; att hon är helt styrd av ideologi; att hon förenklar komplicerade frågor inom miljöpolitiken; men framför allt att hon bara är sexton år gammal. Denna anklagelse är något som Rüther tar fasta på genom att skriva om flera framstående politiker i Tyskland och att de minsann inte varit äldre än sexton, femton och sjutton när de började engagera sig inom sina respektive partier. Genom denna underförstådda jämförelse med Greta Thunbergs ålder använder Rüther sig av moralisering för att få läsaren att sympatisera med Thunberg och hennes anhängare inom Fridays for Future-rörelsen. Då Rüther förknippar Thunberg med framstående politiker blir detta samtidigt en auktoriserande legitimeringsstrategi. Han jämför även skolstrejkerna med karnevalstiden i Tyskland och argumenterar att de protesterande ungdomarna blir kallade för 'skolkare', medan de vuxna människor som tar ledigt från sina arbeten för att klä ut sig och kasta godis på varandra inte får höra sådant. Även denna jämförelse är en moraliserande legitimeringsstrategi.

Mannen som får representera gruppen 'föräldrar' i artikeln som genom att skrika "Fickt euch!" (fuck you!) till demonstranterna ska visa läsaren att ålder inte alltid är den avgörande faktorn när det gäller klokhet. Detta är en narrativisering som Rüther använder sig av. Även genom en historia från sin egen barndom presenterar författaren läsaren med ett narrativ som ska visa att det hör till vanligheterna att ungdomar ofta får höra att de inte ska tas på allvar just på grund av sin ringa ålder. Sedan moraliserar Rüther åter då han skriver "Seltsam, dass die Freitagsdemonstrationen solche Aggressionen auslösen." (märkligt att fredagsdemonstrationerna utlöser sådana aggressioner)⁵⁵.

6. Diskussion

I följande avsnitt kommer resultatet av undersökningen att diskuteras. En kort sammanfattning av respektive tidning kommer diskuteras var för sig innan de olika resultaten jämförs på ett tolkande, komparativt vis. I den första tidningen som undersökts, *Svenska Dagbladet*, har författarna till de två valda artiklarna olika perspektiv på Fridays for Future

---

⁵⁵ Rüther, Tobias. "Kolossale Jugend" <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/warum-verlieren-erwachsene-die-fassung-wenn-sich-kinder-politisch-aeussern-16080226.html?premium> Hämtad 23/5 2019

som de vill förmedla till läsarna. Något som ska påpekas är att den första artikeln inte är skriven av en svensk journalist, utan av en dansk, något som skulle kunna påverka hans åsikter i frågan. Lomborg fokuserar främst på hur andra aktörer reagerat på rörelsens framfart och vilka fakta det enligt olika institutioner finns om miljöfrågan och dess tänkbara åtgärder. Med tanke på att Lomborg skriver att barnen borde utbilda sig istället för att demonstrera är det inte särskilt förvånande att Thunberg endast ges en passiv roll i denna text. Lomborg argumenterar vidare för att rörelsens deltagare borde ifrågasätta den alarmerande information de får av media och istället lyssna mer till experter. För att understryka detta hänvisar han till att det inte gått att finna några signifikanta trender för orkaner under de senaste 100 åren och att om inget görs för att hindra klimatförändringarna kommer resultatet bli 'ganska långt från världens undergång'. Några som inte håller med om detta är redaktörerna på *The Guardian*. De hänvisar i ledaren "The Guardian view on Greta Thunberg: seizing the future" till FN:s Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) som säger att de kommande tolv åren är avgörande för klimatets framtid. I denna artikel ställer *The Guardian* sig positivt till Fridays for Future och anser att det var ett pinsamt misstag av Theresa May att välja att inte träffa Thunberg när hon fick chansen.⁵⁶

I den andra artikeln från *Svenska Dagbladet* ges Thunberg en aktiv roll och artikelns författare positionerar även sig själv på samma sida som Thunberg då hon väljer att kalla henne för en 'osannolik hjälte'. Denna sida torde vara till vänster på den politiska skalan då artikelns författare beskriver 'den twittrande högern' opersonligt och negativt samtidigt som hon skriver om hur denna aktör är en motståndare till Fridays for Future. Antingen går författaren här ifrån *Svenska Dagbladets* moderata hållning eller så menar hon personer som befinner sig ännu längre till höger på den politiska skalan än vad som kan kallas moderat. Det är även intressant att författaren skriver att Fridays for Future inte kan frambringa någon konkret förändring förutom att skapa opinion, detta trots att hon är positivt inställd till rörelsen.

I den första artikeln i *Dagens Nyheter* ges både Greta Thunberg och Fridays for Futures anhängare en aktiv roll. Artikelns författare är också positivt inställd till rörelsen vilket visas genom att han kopplar ihop Fridays for Future med Franklin D. Roosevelts 'Nya Giv' på 1930-talet, en kampanj som man i efterhand kunnat konstatera varit mycket lyckad. Författaren argumenterar för att demonstrationer, så som dem Fridays for Future anordnat, är en del av den

---

⁵⁶ *The Guardian*. "The Guardian view on Greta Thunberg: seizing the future"
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/apr/23/the-guardian-view-on-greta-thunberg-seizing-the-future> Hämtad 20/8 2019

demokratiska process som sedan leder fram till att politiker inför reformer. Christopher Caldwell anser däremot att Fridays for Future inte är demokratiskt, tvärt emot vad Björn Wiman skriver. I artikeln ”The Problem With Greta Thunberg’s Climate Activism” skriver Caldwell att Thunberg och hennes anhängare förenklar miljöpolitik samtidigt som de försöker så rädsla och panik, vilket de hoppas ska leda till att beslut fattas snabbare av politikerna. Detta ser Caldwell som problematiskt och populistiskt och argumenterar för att demokrati måste få gå sin gilla gång för att kunna vara ett demokratiskt förfarande.⁵⁷

Den andra artikeln från *Dagens Nyheter* ger Greta Thunberg en passiv roll och det är istället hennes kritiker som hamnar i fokus. Det är intressant att Thunberg får denna passiva roll i artikeln trots att artikelns författare skriver att hon är värd enorm respekt och att hon lyckats bättre med att skapa publicitet för klimatfrågan än vad Sveriges kung har lyckats med under flera år. Genom att hänvisa till statistik från den Sifo-undersökning som visat att miljön blivit till den viktigaste frågan för yngre väljare försöker artikelförfattaren visa att Thunberg och Fridays for Future har haft en reell skillnad för dagens politik.

Den första artikeln i den tyska tidningen *Die Zeit* sätter ungdomarna som deltar i Fridays for Future i centrum och ger dem en aktiv roll. Artikelns författare anser att skolelever som deltar i demonstrationerna lär sig mer av att göra detta än de skulle ha gjort på samhällskunskapen i skolan. Hon tycker även att ungdomarna bör vara stolta över de frånvarotimmar som rapporterats in av skolan eftersom de visar på ett samhällsengagemang från elevernas håll. Von Altenbockum som skrivit den första artikeln ur *Frankfurter Allgemeine Zeitung* beskriver Fridays for Future däremot som fanatiska apologeter med en ledare (Thunberg) som blir välkomnad av både rörelsens anhängare och media som om hon vore en frälsare. Därtill skriver han att partiet Die Grünen profiterar på den uppmärksamhet som miljöfrågan fått genom Fridays for Future, detta utan att de faktiskt håller med om allting som rörelsen förespråkar. Skribenten Hans Petter Sjøli hyllar Thunberg i artikeln ”Greta og gamle gubber” på ett vis som von Altenbockum troligen skulle ta som bevis på att Thunberg även i norsk media ses som en frälsare. Sjøli skriver dock också om hur det håller på att utvecklas en ’anti-Thunberg-kultur’ på sociala medier och att miljöfrågan gett upphov till ’det nya kulturkriget’. Inom denna så kallade anti-Thunberg-kultur finns det människor som kallar Thunberg för extremist och säger

---

⁵⁷ Caldwell, Christopher. ”The Problem With Greta Thunberg’s Climate Activism”
<https://www.nytimes.com/2019/08/02/opinion/climate-change-greta-thunberg.html?searchResultPosition=1>
Hämtad 20/8 2019

att Fridays for Future lett till kollektiv hysteri, alltså i linje med det som von Altenbockum skriver i sin artikel.⁵⁸

Den andra artikeln från *Die Zeit* fokuserar främst på ålderskillnaden mellan politikerna som uttalat sig om Fridays for Future och som fattar de avgörande besluten i miljöfrågor, och ungdomarna som deltar i rörelsen. Artikelns författare menar att politikerna underskattar rörelsen och förolämpar dess anhängare genom att antingen säga att barnen borde lämna dessa frågor åt experter eller genom att berömma deras engagemang utan att faktiskt införa det som de kräver inom politiken. Även den sista utvalda artikeln, från *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, har som främsta mål att övertyga läsaren om att ålder inte ska vara en avgörande faktor när det gäller vem som bör ges inflytande i ett samhälle. Trots att artikelns författare anser att Fridays for Future-rörelsen bör tas på allvar låter han inte någon av dem komma till tals i artikeln utan jämför dem genomgående med vuxna personer som även de en gång varit unga.

Det går alltså att konstatera att det finns skillnader mellan de olika tidningarnas diskurser på temat Fridays for Future. Frågan är om det även finns en viss svensk tillika tysk Fridays for Future-diskurs? Enligt denna undersökning är svaret ja, det finns två olika nationella diskurser på temat Fridays for Future. Den svenska diskursen sätter Greta Thunberg i större fokus än den tyska diskursen och liknar henne ibland vid en hjältinna. Den svenska diskursen har också ett bredare perspektiv: den talar t.ex. om ungdomar i Europa eller jämför Fridays for Future med saker som händer i USA. Den tyska diskursen däremot fäster inte lika mycket vikt vid Greta Thunberg och fokuserar framför allt på de strejkande ungdomarna som är just i Tyskland och inte i andra länder. Inom den tyska diskursen nämns också tyska politiker vid namn eller det talas om partiet die Grünen och hur de påverkats av Fridays for Futures framfart. Likheter som finns mellan den svenska och den tyska diskursen är att bägge slår tillbaka mot kritiken att rörelsens anhängare skulle vara för unga för att lyssna på endast på grund av sin ringa ålder, samt att bägge säger att ungdomarna inte har förstått miljöfrågans komplexitet. Trots detta anser jag inte att det finns tillräckligt många likheter för att kunna säga att det finns en gemensam diskurs kring Fridays for Future i Sverige och Tyskland, utan anser att det är två separata diskurser.

Nästa fråga gäller huruvida det även finns en politisk diskurs som kan överbrygga tidningarnas olika nationella kontexter. *Svenska Dagbladets* ledarsida betecknar sig själv som obunden

---

⁵⁸ Sjøli, Hans Petter. ”Greta og gamle gubber” <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/9vkWK9/greta-og-gamle-gubber> Hämtad 20/8 2019

moderat och *Frankfurter Allgemeine Zeitung* är liberal-konservativ, så dessa två tidningar skulle enligt denna hypotes ha en och samma politiska diskurs. Detsamma gäller för *Dagens Nyheter* som är liberal och *Die Zeit* som är socialliberal. En specifik vänsterdiskurs respektive högerdiskurs som är gemensam för de svenska och de tyska tidningarna har inte hittats i denna undersökning. Det som går att se är att det finns en artikel som är mer kritiskt inställd till Fridays for Future inom både den tyska och den svenska högersidan, medan båda ländernas vänstertidningar är helt igenom positivt inställda till rörelsen. Vissa likheter finns alltså mellan de politiska sidorna i de två länderna, men inte tillräckligt för att det ska kunna kallas för en gemensam diskurs. Något som även kan noteras är att den artikel som tidigare nämndes från *The New York Times* är negativt inställd till Fridays for Future och dess tillvägagångssätt, detta trots att tidningen lutar mer åt vänster. Detta pekar på att den nationella kontexten verkligen är viktigare för utformningen av diskurser om Fridays for Future än tidningarnas respektive ideologiska inriktning.

7. Avslutning

I början av uppsatsen ställdes frågeställningarna: ” Hur såg diskursen kring Greta Thunberg och *Skolstrejk för klimatet/Fridays for Future* ut så som den skildrades i *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Die Zeit* och *Frankfurter Allgemeine*? Vilka skillnader finns det mellan tidningarna och spelar det någon roll vilken ideologisk inriktning de har? Finns det en specifik tysk och en svensk diskurs om Fridays for Future baserat på materialet?”. För att kunna svara på dessa frågeställningar användes metodologiska analysverktyg med fokus på hur de sociala aktörerna beskrevs i materialet samt vilka legitimeringsstrategier artiklarnas författare nyttjat sig av. Den teori som applicerades tillhörde CDA och metoderna som användes hade blivit utformade av Norman Fairclough, Theo van Leeuwen och Thomas Denk.

Genom denna undersökning har det funnits att det finns två olika nationella diskurser om Fridays for Future-rörelsen, men att det inte finns två separata, ideologiska diskurser. Den tyska diskursen fokuserar främst på tyska barn och ungdomar som deltar i rörelsen och vilka konsekvenser detta har för det tyska samhället. De nämner även tyska politiker vid namn och partiet Die Grünen får också en plats i diskursen. I den svenska diskursen tar författarna istället ett bredare perspektiv och nämner hur rörelsen breder ut sig internationellt och jämför med andra stora rörelser som finns i världen. I den svenska diskursen spelar även Greta Thunberg en större roll än i den tyska diskursen.

I denna undersökning av hur fyra olika rikstäckande tidningar, två i Tyskland och två i Sverige, har skrivit om rörelsen Fridays for Future har lett oss ett steg närmare att förstå europeisk kultur och politik. Den har visat att det trots vissa skillnader mellan tidningarna finns en specifik svensk respektive tysk diskurs om rörelsen Fridays for Future. Detta leder alltså till att de svenska läsarna och de tyska läsarna får olika uppfattningar om rörelsen eftersom de är mottagare av två olika diskurser. En hypotes som fanns när undersökningen startade var att det även skulle finnas olika politiska diskurser om rörelsen, denna hypotes har dock inte gått att styrka. Denna uppsats tidsspann och omfång har endast tillåtit att undersöka fyra olika tidningar ifrån två olika länder. För att styrka detta arbetes validitet skulle framtida forskning kunna undersöka fler tyska och svenska tidningar, ett annat alternativ skulle kunna vara att kartlägga de respektive diskursernas förändringar över tid. Ett annat intressant alternativ skulle vara att jämföra resultaten i denna uppsats med hur tidningar i ett tredje land skrivit om Fridays for Future eller också om någon annan politisk rörelse.

8. Bibliografi

8.1 Primärkällor

Lomborg, Bjørn. ”Smartare sätt att fixa klimatet än att strejka” *Svenska Dagbladet*, 14 mars 2019. <https://www.svd.se/smartare-satt-att-fixa-klimatet-an-att-skolstrejka>

Pinzler, Petra. ”Schwänzen fürs Klima“ *Die Zeit*, 25 januari 2019. <https://www.zeit.de/gesellschaft/schule/2019-01/demonstrationen-schuelerinnen-bewegung-klimaschutz-kohlekommission> Hämtad 23/5 2019

Richert, Margit. ”Därför provoceras sunda människor av Greta Thunberg” *Svenska Dagbladet*, 24 mars 2019. <https://www.svd.se/darfor-provoceras-sunda-manniskor-av-greta-thunberg> Hämtad 11/5 2019

Rüther, Tobias. ”Kolossale Jugend“ *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 10 mars 2019. <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/warum-verlieren-erwachsene-die-fassung-wenn-sich-kinder-politisch-aeussern-16080226.html?premium> Hämtad 23/5 2019

Ulrich, Bernd. „Alt und unklug“ *Die Zeit*, 13 mars 2019. <https://www.zeit.de/2019/12/klimapolitik-demonstration-schueler-fridays-for-future-generationenkonflikt> Hämtad 23/5 2019

Von Altenbockum, Jasper. ”In Panik mit Greta“ *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 1 mars 2019. <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/kommentar-zu-klimaschutz-und-schuelerprotesten-in-panik-mit-greta-16067176.html?premium> Hämtad 11/5 2019

Wiman, Björn. ””Mini-Gretornas” marsch över världen visar vad demokrati handlar om” *Dagens Nyheter*, 23 februari 2019. <https://www.dn.se/kultur-noje/bjorn-wiman-mini-gretornas-marsch-over-varlden-visar-vad-demokrati-handlar-om/> Hämtad 11/5 2019

Wolodarski, Peter. ”Idioti att förminska Greta och Hédi” *Dagens Nyheter*, 17 mars 2019. <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-idioti-att-forminska-greta-och-hedi/>

8.2 Tryckta sekundärkällor

Bergström, Göran och Linda Ekström, ”Tre diskursanalytiska inriktningar” i *Textens mening och makt*, red. Kristina Boréus och Göran Bergström, 253-301. Lund: Studentlitteratur, 2018

Boréus, Kristina och Charlotta Seiler Brylla. ”Kritisk diskursanalys” i *Textens mening och makt*, red. Kristina Boréus och Göran Bergström, 305-354. Lund: Studentlitteratur, 2018

Denk, Thomas. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur, 2002

Fairclough, Norman. *Analysing Discourse – Textual analysis for social research*. New York: Routledge, 2003

Fairclough, Norman. *Critical Discourse Analysis – The Critical Study of Language*. 2nd edition. New York: Routledge, 2013

Jørgensen, Marianne och Louise Phillips. *Discourse Analysis as Theory and Method*. London: SAGE Publications Ltd, 2002

Kelsey, Darren. ”Journalism and critical discourse studies” i *The Routledge Handbook of Critical Discourse Studies*, red. John Flowerdew och John E. Richardson, 510-524. New York: Routledge, 2018

Nord, Lars och Jesper Strömbäck. ”Demokrati, medier och journalistik” i *Medierna och demokratin*, red. Lars Nord och Jesper Strömbäck, 9-45. Lund: Studentlitteratur, 2012

Strömbäck, Jesper. ”Journalistiken och politiken” i *Medierna och demokratin*, red. Lars Nord och Jesper Strömbäck, 263-289. Lund: Studentlitteratur, 2012

Stúr, Elisabeth. "De globala mediesystemen" i *Medierna och demokratin*, red. Lars Nord och Jesper Strömbäck, 47-65. Lund: Studentlitteratur, 2012

Van Leeuwen, Theo. *Discourse and Practice: New Tools for Critical Discourse Analysis*. New York: Oxford University Press, Inc. 2008

Weber, Max. *Economy and Society: A New Translation*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2019

8.2 Elektroniska sekundärkällor

Caldwell, Christopher. "The Problem With Greta Thunberg's Climate Activism" *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/08/02/opinion/climate-change-greta-thunberg.html?searchResultPosition=1> Hämtad 20/8 2019

Haynes, Suyin. "Greta Thunberg, 15" <http://time.com/5463721/most-influential-teens-2018/> Hämtad 29/5 2019

Kainz, Constanze & Sontheimer, Leonie. „Klimawandel: Freitag ist Streiktag“ *Zeit Campus* <https://www.zeit.de/campus/2019-02/fridays-for-future-luisa-neubauer-organisatorin-demonstration-schueler-klimaschutz> Hämtad 19/8 2019

Nationalencyklopedin. "Dagens Nyheter" <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/dagens-nyheter> Hämtad 18/8 2019

Nationalencyklopedin. "Frankfurter Allgemeine" <https://www-ne-se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/frankfurter-allgemeine> Hämtad 21/5 2019

Nationalencyklopedin. „klimatkonventionen: Parisavtalet“ <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/klimatkonventionen> Hämtad 25/7 2019

Nationalencyklopedin. "Svenska Dagbladet" <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/svenska-dagbladet> Hämtad 18/8 2019

Nationalencyklopedin. "Zeit" <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/zeit>
Hämtad 21/5 2019

Pickard, Sarah. *Politics, Protest and Young People – Political Participation and Dissent in 21st Century Britain*. London: Palgrave Macmillan, 2019 <https://doi.org/10.1057/978-1-137-57788-7>

Savina, Diana. "Fenomenet Greta Thunberg: Från skolstrejk till fredsprisnominering och stödmanifestationer i tusental" *SVT Nyheter*, Uppdaterad 7 maj 2019.
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/tusentals-manifestationer-fredsprisnominering-och-uppmarksammade-tal-sa> Hämtad 16 maj 2019.

Sjøli, Hans Petter. "Greta og gamle gubber" *Verdens Gang*
<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/9vkWK9/greta-og-gamle-gubber> Hämtad 20/8 2019

Sontheimer, Leonie. "Fridays for Future: Die Strategin" *Zeit Campus*
<https://www.zeit.de/campus/2019-02/fridays-for-future-luisa-neubauer-organisatorin-demonstration-schueler-klimaschutz> Hämtad 19/8 2019.

The Guardian. "The Guardian view on Greta Thunberg: seizing the future"
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/apr/23/the-guardian-view-on-greta-thunberg-seizing-the-future> Hämtad 20/8 2019

